

*До разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 08.051.148
Дніпровського національного
університету імені
Олеся Гончара*

ВІДГУК

офіційного опонента **Блінової Ганни Олександрівни**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» Міністерства освіти і науки України на дисертацію **Трикози Тетяни Вікторівни** на тему **«Напрями вирішення проблеми неефективності первинного фінансового моніторингу в просторі національного законодавства»**, представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 08 Право зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дослідження

Проблематика, обрана Тетяною Вікторівною для дисертаційного дослідження, має виразне теоретичне і практичне значення. Первинний фінансовий моніторинг сьогодні є не допоміжною внутрішньою процедурою фінансових установ, а одним із ключових превентивних механізмів захисту фінансового обороту, економічної безпеки держави та законності господарських відносин. Саме на рівні суб'єктів первинного фінансового моніторингу відбуваються ідентифікація та верифікація клієнта, встановлення кінцевого бенефіціарного власника, оцінювання ризику, первинне виявлення підозрілої поведінки та передача інформації компетентним державним органам. Тому дефекти цієї ланки закономірно впливають на результативність усієї системи запобігання легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму.

Актуальність роботи посилюється якісною зміною самих фінансових відносин. Дистанційні фінансові послуги, електронна ідентифікація, віртуальні активи, транскордонні розрахунки, складні корпоративні структури та нові технологічні способи приховування контролю над активами об'єктивно ускладнюють виконання традиційних процедур належної перевірки. Одночасно розширюється коло приватних суб'єктів, на яких держава покладає публічно значущі обов'язки у сфері AML/CFT. Виникає складне питання про межі та пропорційність такого регуляторного навантаження, про достатність методичного забезпечення СПФМ та про юридичні гарантії добросовісного учасника приватноправових відносин.

Окремого значення тема набуває в умовах воєнного стану, санкційних обмежень і підвищених ризиків прихованого переміщення активів, обходу фінансових обмежень та фінансування діяльності, що створює загрозу

національній безпеці України. Разом із тим євроінтеграційний курс держави вимагає не формального відтворення міжнародних правил, а формування системи, спроможної демонструвати фактичний результат відповідно до сучасної логіки FATF, MONEYVAL та нового AML/CFT-пакета Європейського Союзу.

На цьому тлі звернення здобувачки саме до категорії неефективності видається вдалим. Вона дозволяє поставити питання ширше, ніж перевірка формальної відповідності законодавства міжнародним стандартам, і дослідити реальну здатність правового механізму досягати поставленої мети. Такий ракурс відповідає сучасному стану розвитку відповідних суспільних відносин та пояснює практичну потребу у комплексному дослідженні теми.

Відповідно до п. 22 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, за результатами ознайомлення з дисертаційною роботою Тетяни Вікторівни Трикози та її науковими публікаціями, зарахованими за темою дисертації, здійснено власну оцінку наукового рівня дослідження, новизни й обґрунтованості одержаних результатів, рівня виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності.

Оцінка структури та основного змісту дисертації

Дисертація має послідовну композицію, яка відповідає логіці поставлених наукових завдань. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст викладено на 176 сторінках. Побудова дослідження дозволяє простежити рух від визначення правової природи первинного фінансового моніторингу та міжнародних стандартів його функціонування до діагностики конкретних проблем української моделі і далі до пропозицій щодо її модернізації.

У вступі на с. 18-34 належно окреслено актуальність теми, стан її наукової розробленості, зв'язок із науковими програмами, мету, дев'ять завдань, об'єкт і предмет дослідження. Методологічний, нормативний та емпіричний блоки не мають суто декларативного характеру: надалі можна простежити, у яких саме частинах роботи відповідні методи й джерела були використані. На с. 29-31 сформульовано положення наукової новизни, на с. 31-33 визначено практичне значення, а на с. 33-34 наведено відомості щодо особистого внеску, апробації та публікацій.

Перший розділ, с. 35-76, формує теоретичну основу роботи. У підрозділі 1.1 авторка досліджує правову природу первинного фінансового моніторингу і переконливо відходить від його суто технічного розуміння. На с. 43 запропоновано авторське визначення, в якому первинний фінансовий моніторинг постає як система обов'язкових превентивно-аналітичних дій СПФМ,

урегульованих нормами декількох галузей права та заснованих на ризик-орієнтованому підході. Для подальшого дослідження принциповим є висновок про поєднання в цьому інституті публічного інтересу і приватноправової організаційної основи діяльності зобов'язаних суб'єктів.

Підрозділ 1.2, с. 45-59, присвячений FATF, MONEYVAL та правовим механізмам Європейського Союзу. Позитивно оцінюється те, що міжнародний матеріал не поданий як опис зовнішніх стандартів. Авторка розмежовує нормативну роль FATF, оцінювальну функцію MONEYVAL та деталізуючий і інституційний характер права ЄС. Саме тут вводиться важлива для всієї дисертації відмінність між технічною відповідністю та фактичною ефективністю. Підрозділ 1.3, с. 59-74, показує становлення національної системи через трансформацію статусу СПФМ, обсягу їх обов'язків, характеру взаємодії з державою та поступовий перехід до ризик-орієнтованого регулювання.

Другий розділ, с. 77-123, має виразний проблемно-аналітичний характер. У підрозділі 2.1 аналізується неоднорідний склад СПФМ та обґрунтовується необхідність диференціації обсягу їх обов'язків залежно від характеру діяльності і ризику. Ця частина має особливу цінність з позиції співвідношення публічних вимог і приватноправової автономії, адже авторка показує, що однаковий формальний стандарт для різних за масштабом та функціональною спроможністю суб'єктів може створювати непропорційне регуляторне навантаження.

У підрозділі 2.2, с. 91-103, адміністративно-правовий механізм державного управління та нагляду розглядається як система компетенцій, процедур, інформаційних зв'язків, методичних засобів та заходів впливу. Авторка досліджує поліцентричну модель нагляду та виявляє її сильні і слабкі сторони. До останніх віднесено методичну фрагментацію, нерівномірність секторальних підходів, недостатній обмін ризиковою інформацією та неповну цифрову інтеграцію державних ресурсів.

Підрозділ 2.3, с. 103-120, концентрується на тих процедурах, через які правова конструкція фінансового моніторингу безпосередньо реалізується у відносинах з клієнтом. Це належна перевірка, встановлення КБВ та ризик-орієнтований підхід. Авторка слушно відзначає дві протилежні небезпеки: формальне виконання процедур без реального розуміння ризику та надмірний *de-risking*, коли суб'єкт фактично уникає певних категорій клієнтів замість індивідуального управління ризиком. Окремо досліджено складність верифікації відомостей про КБВ у разі складних корпоративних структур, іноземних юрисдикцій і номінального володіння.

Третій розділ, с. 124-167, логічно переводить дослідження у площину правових гарантій та напрямів вдосконалення. У підрозділі 3.1 судовий контроль аналізується як механізм забезпечення законності та захисту прав учасників фінансових правовідносин. Вдалим є висновок про змішану природу спорів у цій сфері: спори щодо владних рішень мають публічно-правовий характер, тоді як

конфлікти між клієнтом і СПФМ часто виникають у приватноправовій площині, але оцінюються з урахуванням імперативних вимог спеціального законодавства.

У підрозділі 3.2, с. 139-154, досліджено використання матеріалів фінансового моніторингу у кримінальному провадженні та міжнародному співробітництві. Заслугує підтримки розмежування швидкого аналітичного контуру взаємодії між підрозділами фінансової розвідки і процесуального контуру міжнародної правової допомоги. Авторка справедливо наголошує, що аналітична інформація може бути підставою для процесуальної активності, але не повинна автоматично ототожнюватися з доказом без додержання вимог кримінального процесу.

У підрозділі 3.3, с. 154-165, запропоновано модель гармонізації з новим AML/CFT-пакетом Європейського Союзу. Її перевагою є відмова від механічної рецепції. Авторка виходить із потреби функціонального зближення, розвитку ризик-орієнтованого нагляду, цифрового обміну, верифікації КБВ, процедур належної перевірки та критеріїв фактичної результативності. Висновки до розділів і загальні висновки на с. 168-176 загалом відтворюють логіку поставлених завдань та завершують основну аргументацію роботи.

Науковий рівень дослідження та виконання поставленого наукового завдання

Науковий рівень дисертації визначається передусім тим, що здобувачка не зводить проблему неефективності до окремої прогалини закону чи недоліків діяльності певного органу. У роботі послідовно доводиться системна природа цього явища. Неефективність пов'язується з нормативно-правовими, організаційно-управлінськими, інформаційно-комунікаційними, технологічними та міжнародно-правовими чинниками, які взаємодіють між собою. Такий підхід дозволив уникнути спрощених висновків на кшталт необхідності лише посилити санкції або розширити перелік обов'язків СПФМ.

Сильною стороною роботи є постановка питання про співвідношення формального виконання вимог і юридично значущого результату. Авторка обґрунтовує, що належно оформлені внутрішні правила, ризикові матриці, анкети та повідомлення самі по собі не доводять ефективності системи. Оцінювати необхідно її спроможність своєчасно виявляти ризик, забезпечувати якісну аналітичну інформацію, запобігати використанню фінансової системи у протиправних цілях і водночас не створювати необґрунтованих обмежень для добросовісних учасників обороту.

Наукове завдання вирішується на кількох взаємопов'язаних рівнях. Теоретичний рівень представлений визначенням правової природи ПФМ та поняття його неефективності. Інституційний рівень охоплює систему СПФМ і державний нагляд. Процедурний рівень охоплює CDD, КБВ, ризик-орієнтований підхід, оскарження рішень і використання аналітичних матеріалів. Інтеграційний

рівень представлений гармонізацією з правом ЄС. Внутрішня узгодженість цих блоків свідчить, що заявлена мета дослідження в цілому досягнута.

Окремо відзначу практичну орієнтацію авторської аргументації. У дисертації не простежується тенденція до безумовного розширення публічного втручання. Навпаки, підвищення ефективності пов'язується із пропорційністю, кращими даними, методичною підтримкою, цифровими інструментами, обґрунтованістю рішень та якістю нагляду. Це є важливим показником наукової зрілості, оскільки складні проблеми фінансового моніторингу розглядаються через пошук балансу, а не через одновекторне посилення контролю.

Наукова новизна одержаних результатів

Положення наукової новизни сформульовані у вступі на с. 29-31 та знаходять розвиток у змісті основних розділів. Найбільш значущим вважаю запропонований підхід до розуміння неефективності первинного фінансового моніторингу як правового явища, що виявляється у розриві між нормативно визначеними цілями системи та фактичними результатами її функціонування. Це дозволяє перенести дискусію з площини формального комплаєнсу у площину якості правового регулювання та його реальної дії.

З наукової точки зору продуктивною є класифікація причин неефективності. Її значення полягає не лише у систематизації проблем, а у можливості співвіднести кожну групу причин із відповідною групою правових та організаційних рішень. Нормативна невизначеність потребує правової конкретизації, інституційна фрагментація потребує координації, інформаційні розриви потребують інтеграції даних, технологічна відсталість потребує RegTech і SupTech рішень, а транснаціональний характер ризиків потребує міжнародної взаємодії.

Самостійне значення має концепція правового забезпечення ефективності, побудована на поєднанні ризик-орієнтованості, пропорційності, цифровізації та інтегрованості інформаційних ресурсів. Важливо, що пропорційність у роботі застосовується не лише до оцінювання клієнта, а й до самого регуляторного навантаження на різні категорії СПФМ. Це створює потенціал для розвитку більш диференційованої моделі правового статусу зобов'язаних суб'єктів.

Новизною характеризується також підхід до гармонізації з новим AML/CFT-пакетом ЄС. Авторка не протиставляє українську та європейську моделі, а визначає елементи національної системи, які вже відповідають сучасній логіці, та напрями, де необхідна зміна не лише тексту нормативного акта, але й інституційної та цифрової спроможності. Така позиція є більш переконливою, ніж механічне запозичення наднаціональних конструкцій.

До положень, що удосконалені та дістали подальшого розвитку, належать диференціація правового статусу СПФМ, адміністративно-правовий механізм нагляду, верифікація КБВ, використання матеріалів фінансового моніторингу у кримінальному провадженні, роль судового контролю та цифрових технологій.

Їх зміст відповідає предмету дослідження та не є формальним повторенням загальновідомих положень.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість результатів забезпечена достатньо широкою нормативною, теоретичною та емпіричною базою. У роботі використано Конституцію України, спеціальне AML/CFT-законодавство, банківське, валютне, санкційне, кримінальне та процесуальне законодавство, підзаконні акти НБУ, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Держфінмоніторингу, НКЦПФР, Міністерства юстиції України, міжнародні договори, рекомендації FATF, матеріали MONEYVAL, документи Egmont Group та акти права Європейського Союзу.

Емпірична база охоплює судову практику, офіційні статистичні й аналітичні матеріали Держфінмоніторингу, НБУ, БЕБ, Офісу Генерального прокурора, FATF, MONEYVAL, Європейської Комісії, ЕВА та інші джерела, що характеризують реальне функціонування системи. Така різноманітність матеріалу є виправданою для теми, яка одночасно охоплює правовий статус приватних суб'єктів, державний нагляд, кримінально-процесуальний компонент і міжнародне співробітництво.

Аргументація здебільшого має причинно-наслідковий характер. Авторка не просто фіксує, що система є фрагментованою, а пояснює, які практичні наслідки виникають через роз'єднаність інформаційних потоків. Не просто констатує наявність ризик-орієнтованого підходу, а показує ризик його формалізації та de-risking. Не обмежується тезою про потребу гармонізації, а співвідносить українську нормативну та інституційну модель із новими європейськими механізмами. Саме така логіка підсилює переконливість рекомендацій.

Важливим є і критичний характер порівняльного аналізу. Європейський досвід не подається як апіорі досконалий, а українська система не характеризується як така, що потребує повного демонтажу. Авторка прагне відокремити ті інституційні рішення, які можуть підвищити результативність, від механізмів, ефективність яких залежить від конкретного правового та організаційного контексту.

Рівень оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності

Методологічна основа викладена на с. 25-27 і відповідає характеру поставлених завдань. Використано діалектичний, історико-правовий, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний методи, аналіз, узагальнення та правове моделювання. Позитивним є те, що у вступі зазначено не лише перелік методів, але й конкретні дослідницькі блоки, у яких вони застосовуються.

Формально-юридичний метод забезпечив опрацювання значного нормативного масиву, історико-правовий дозволив показати зміну моделі ПФМ від формалізованої до ризик-орієнтованої, а порівняльно-правовий використано для співвіднесення українського регулювання із FATF, MONEYVAL та правом ЄС. Системно-структурний і функціональний підходи особливо помітні в аналізі співвідношення первинного та державного рівнів, компетенцій наглядових органів та інформаційних зв'язків.

Важливо, що застосування методів у дисертації має взаємодоповнювальний характер і не обмежується ізольованим використанням окремих дослідницьких прийомів. Здобувачка поєднує нормативний аналіз із дослідженням правозастосовної практики, міжнародних стандартів та фактичних проблем функціонування системи, що дозволяє переходити від опису чинного регулювання до встановлення причин його недостатньої результативності. Такий підхід особливо переконливо проявляється під час аналізу ризик-орієнтованої моделі, верифікації КБВ, міжвідомчої взаємодії та використання матеріалів фінансового моніторингу. Це свідчить про здатність здобувачки не лише володіти окремими методами юридичного дослідження, але й свідомо комбінувати їх відповідно до характеру конкретного наукового завдання.

Метод правового моделювання використано у завершальній частині дослідження, де сформульовано напрями вдосконалення національної системи та її гармонізації з правом ЄС. У сукупності це дозволяє констатувати, що методологія не залишилася формальним елементом вступу, а стала робочим інструментарієм дослідження.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку уявлення про первинний фінансовий моніторинг як складний правовий інститут на межі публічного регулювання та приватної організації діяльності зобов'язаних суб'єктів. Робота підсилює доктринальну дискусію про те, що ефективність правового механізму повинна оцінюватися не лише через наявність обов'язків і санкцій, а й через досягнення цілей регулювання, пропорційність втручання та якість забезпечувальних процедур.

Практичний потенціал результатів є багатовекторним. Вони можуть використовуватися у нормотворчій діяльності, у практиці суб'єктів державного фінансового моніторингу, правоохоронних органів і судів, а також у внутрішніх процедурах банків, фінансових установ, адвокатів, нотаріусів, аудиторів та інших СПФМ. Особливу практичну цінність мають пропозиції щодо верифікації КБВ, інформаційної взаємодії, документування рішень, цифровізації процедур та удосконалення ризик-орієнтованого підходу.

З позиції практичного правозастосування важливою є увага до балансу інтересів. Авторка не ставить ефективність фінансового моніторингу у залежність від кількості відмов клієнтам чи кількості повідомлень про підозрілі

операції. Натомість вона орієнтується на обґрунтованість, результативність і пропорційність. Така логіка має значення для запобігання ситуації, коли виконання публічного AML/CFT-обов'язку перетворюється на надмірне обмеження цивільного або господарського обороту.

Практична цінність підтверджується актами впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 01.06.2026 р. № 2 у науково-дослідну діяльність та № 1 в освітній процес. Зазначене свідчить про можливість використання результатів не лише у подальшій науковій роботі, але й у підготовці фахівців юридичного профілю.

Повнота викладення основних результатів дисертації у наукових публікаціях та апробація

За даними дисертації, основні результати дослідження відображено у семи наукових працях. До переліку входять три фахові статті, у яких опубліковані основні наукові результати, матеріали міжнародних конференцій та публікації науково-практичного характеру. Тематика ядра цих праць безпосередньо пов'язана з реалізацією законодавства у сфері фінансового моніторингу, заходами протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, порушеннями відповідного законодавства та способами посилення результативності системи.

Позитивно оцінюється тривалість наукового інтересу здобувачки до теми. Отже, дисертація не є результатом одноразового опрацювання нормативного масиву станом на момент захисту. Наукова позиція формувалася упродовж кількох років, коли законодавство, правозастосування та міжнародні стандарти у цій сфері істотно змінювалися.

Ця обставина має особливу вагу для оцінки глибини дослідження. Здобувачка мала можливість спостерігати розвиток відповідних суспільних відносин у динаміці, зіставляти попередні підходи із новими законодавчими рішеннями та коригувати власні висновки з урахуванням практики. У роботі відчутне таке поступове поглиблення: від аналізу реалізації окремих вимог фінансового моніторингу до системного дослідження причин неефективності, меж регуляторного навантаження, інформаційних проблем і європейської трансформації AML/CFT-моделі.

Важливо також, що науковий інтерес доповнений практичним зануренням у проблематику. Частина публікацій має науково-практичну спрямованість і пов'язана з конкретними наслідками порушень законодавства та механізмами його реалізації. Це позитивно вплинуло на характер дисертації, в якій теоретичні висновки постійно співвідносяться з практичною здійсненністю запропонованих рішень.

Апробація результатів відбувалася під час обговорення на кафедрі цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, на міжнародній науковій конференції у Дніпрі у 2024 році та міжнародній науково-практичній конференції у Вроцлаві у 2026

році. Така послідовність свідчить про серйозне ставлення здобувачки до перевірки власних результатів у професійному середовищі та про належний рівень їх наукової апробації.

Дотримання академічної доброчесності та самостійності дослідження

Дисертація оформлена як самостійна кваліфікаційна наукова праця. У вступі зазначено, що положення, висновки та пропозиції, які становлять наукову новизну, одержані здобувачкою особисто, а використані ідеї та результати інших авторів супроводжені відповідними посиланнями. Ознайомлення з текстом роботи засвідчує системне використання нормативних, наукових, судових та аналітичних джерел із належним зазначенням їх походження.

Самостійність дослідницької позиції виявляється не лише у формулюванні визначень та класифікацій, але й у критичному зіставленні різних підходів, оцінці їх придатності для українських умов та формуванні власних пропозицій. Підстав вважати, що основні положення роботи не є результатом особистого дослідження здобувачки, під час ознайомлення з дисертацією не встановлено.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивна оцінка дисертації не виключає наявності положень, які потребують додаткового обговорення та можуть бути предметом наукової дискусії під час публічного захисту.

1. У підрозділі 1.1 авторка переконливо обґрунтовує комплексний міжгалузевий характер первинного фінансового моніторингу та визначає його як самостійний правовий інститут. Водночас, на мій погляд, ця теза могла б бути посилена чіткішим розмежуванням трьох взаємопов'язаних площин: публічно-правового обов'язку СПФМ, внутрішнього корпоративного комплаєнсу та приватноправових відносин СПФМ із клієнтом. Саме визначення меж між ними дозволило б точніше пояснити, які елементи формують самостійність інституту первинного фінансового моніторингу, а які є лише організаційним способом виконання законодавчого обов'язку.

2. На с. 77-91 та у загальних висновках обґрунтовано необхідність диференціювати обсяг обов'язків СПФМ залежно від виду діяльності, масштабу та ризику. Такий підхід заслуговує підтримки, однак потребує додаткової відповіді на питання про запобігання регуляторному арбітражу. Надмірна диференціація може створити ситуацію, коли економічно схожі операції підпадатимуть під різну інтенсивність контролю лише через організаційно-правовий статус суб'єкта. Доцільно було б визначити незмінне нормативне ядро обов'язків, яке не може бути знижене для жодної категорії СПФМ, та критерії, за якими допускається варіативність додаткових процедур.

3. У підрозділі 2.3 значну увагу приділено проблемам верифікації відомостей про кінцевих бенефіціарних власників та розбіжностям між інформаційними ресурсами. Проте окремого розвитку потребує питання

розподілу юридичної відповідальності у випадку, коли СПФМ добросовісно використав дані державного реєстру, але такі дані виявилися неповними або недостовірними. Науково і практично важливо визначити межі обов'язку СПФМ щодо самостійної перевірки, відповідальність клієнта за надану інформацію, роль державного реєстратора та можливість застосування своєрідного механізму належного покладання на офіційні дані за умови виконання суб'єктом визначеного стандарту обачності.

4. Пропозиції щодо цифровізації та поглиблення інформаційної взаємодії є обґрунтованими, однак у роботі доцільно було б ширше розкрити правові межі такого обміну. Це особливо важливо щодо адвокатів, нотаріусів та інших професій, діяльність яких пов'язана з режимами професійної таємниці, конфіденційністю та захистом персональних даних. Підвищення ефективності AML/CFT не повинно призводити до невизначеного розширення доступу державних органів до інформації. Тому потребує деталізації модель правових підстав доступу, цільового використання даних, фіксації звернень до реєстрів та контролю за подальшим використанням отриманої інформації.

5. У підрозділах 2.3 і 3.1 досліджується de-risking та судовий захист учасників фінансових правовідносин. Однак з позиції приватного права потребує додаткової конкретизації співвідношення імперативного AML/CFT-обов'язку СПФМ із принципом свободи договору. В одних випадках відмова у встановленні або продовженні ділових відносин прямо зумовлена законом, в інших є результатом внутрішнього ризикового рішення суб'єкта. На мій погляд, доцільно було б чіткіше визначити, як відрізняються правові наслідки цих ситуацій, який обсяг мотивування може вимагати добросовісний клієнт, на кого покладається обов'язок доведення обґрунтованості рішення у спорі та які способи цивільно-правового або господарсько-правового захисту є найбільш адекватними.

Наведені зауваження мають дискусійний характер і спрямовані переважно на подальший розвиток окремих положень роботи. Вони не заперечують обґрунтованості основної концепції дисертації, не впливають на достовірність її ключових результатів та не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження.

У цілому дисертаційна робота Трикози Т. В. демонструє здатність авторки самостійно працювати зі складним міжгалузевим матеріалом, поєднувати нормативний аналіз із дослідженням судової та адміністративної практики, критично використовувати міжнародні стандарти та формулювати практично орієнтовані пропозиції. Особливо позитивно оцінюється прагнення знайти баланс між завданнями фінансової безпеки держави та необхідністю зберігати правову визначеність, пропорційність регуляторного навантаження і належний захист прав учасників приватноправових відносин.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Трикози Тетяни Вікторівни на тему «Напрями вирішення проблеми неефективності первинного фінансового моніторингу в просторі національного законодавства» відповідає вимогам, встановленим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії...» та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, затвердженому постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261. Здобувач **Трикоза Тетяна Вікторівна** заслуговує присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право. Наукова зрілість автора підтверджується здатністю до самостійного аналізу складних правових явищ, формулювання оригінальних висновків і практично орієнтованих пропозицій, які мають значення як для розвитку юридичної науки (зокрема, адміністративного права та процесу, виконавчого провадження), так і для підвищення ефективності реалізації правосуддя та забезпечення правопорядку в державі.

Дисертація Трикози Тетяни Вікторівни є завершеним дослідженням, результати якого становлять вагомий внесок у науку та мають практичну цінність для вдосконалення державного регулювання первинного фінансового моніторингу в просторі національного законодавства України в умовах євроінтеграції. Робота повністю відповідає встановленим критеріям і вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження цього ступеня.

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного,
господарського та екологічного права
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»

Ганна БЛІНОВА

